

ACC. N.R. M. 7489: 1-31.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Edith Österlund

Härad: Västbo

Adress: Box 5, Skillerstorp

Socken: Kulltorp

Berättat av: Edith Österlund

Uppteckningsår: 1941

Född år 1895 i Kulltorp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fortsättning på Själöbiografien. (från M. 7484)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7489 :/.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Härad:

Västbo

Adress:

Box 5, Källaby

Socken:

Källaby

Berättat av:

Edith Åkullund

Uppteckningsår:

1941

Född år

1895 i Källaby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Anmär.

Detta skulle
inte besydas
något om det
finns till
offentlighet.

År 1916 på vägen kom en
skolkamrat till mig, som
var född i Trästorp, men
var nu gift sedan nyä-
rt och bodde i Bärtebo-
kult, Brobo. Hennes flick-
namn var Silda Anders-
son och hon var gift med
lantbrukaren Ragnar Herin-
qvist dåstides, som strax
förest inköpt sina föräld-
rars gård. Nu lovade jag
Silda att flytta dit, på
hennes enträgen bön. Jag

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7489: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulle få 16 kronor i minnen
och infinna mig då den 15
maj, då jag ej kunde kom-
ma fört. Eftersom min
moder varit sjuk och jag
behövde hjälpa min syster
med en del arbete innan
jag lämnade hemmet. ~~Men~~
Silda sade mig då, att
det mest passande sätt
att fara var till Borsbopar,
att fara ner med tåget
till Ekefors, en station i
Västergötland på Västra Central-
banan, vilket jag också gjorde
då dagen kom. Men sade också
att hennes man skulle möta
mig vid stationen, vilket han

också gjorde. Han kom snart
mycket glad och myter och
kålsade mig välkommen, tog
reda på mitt koffert och
berättade så för mig att vi
skulle nu över en fjärr där-
för att den riktiga vägen
var nästan dubbelt så lång.

Väglängden var ungefär en mil,
men på detta sätt blev det
kortare avstånd. Dagen var mild
och lite blåsigt, det luktade fisk
på fjärr, skummet låg vitt om
kring båten, men som Ragnar
Strömquist var en van redare
gick det bra, det gick snabbt
till andra stranden. Där vänta-
de beredern Edwin, med häst och

vagn och snart var befunda-
ro vi oss på en vacker
gård, med ett gammalt
barnhus och i vinkel
med detta en liten nybyggd
villa. Genom färdvägen
till det idylliska gamla
huset, som på framsidan
omringades med blingväxter
kom Hilma min blivande
kusunder och välkomnade
mig hjärtligt. Här hade jag kom-
mit till skulptören Sven
Andersson alias "Herr i Rosen-
gård", barndomskenn. Här
var mycket vackert och
man kände en atmosfär av
brevnad strömma med sig

från första stund. Jag fick
nu också stifte bekantskap
med Ragnar Frimqvist och
meder Johanna Frimqvist,
konstnärverkan, vilken i
sig förenade tjärnans och
bjälts alla bästa egenskap-
er. Dessa gamla älskvärdiga
gjultfina, bruna, som kunde
framkalla de allra finaste
konstnärsvärder var nu märkt
av sjukdom. Hon kunde kom-
ma sitta i väststolen, hon
hade många arbetsfyllda
år bakom sig. Sjukdomen och
hårt arbete hade satt sin
prägel på henne och gjort
henne äldre i förhållande. Hon

var blott något över 60, men
man kunde godt tro honom
vara 80. Med sin mjuka
varmen rosb hälsade han
mig också välkommen. Det
var en välkomsthälsning
spningen ut ett rikt och
varmt hjärta vilket man
kände intuitivt.

Hon och hennes make,
samt en dotter, bebodde
den lilla vackra villan.
Huset August Thomsen,
hade varit i Amerikas under
många år, varför hans små-
ländska var blandad med
engelska glossor, vilka han
skilde omkring sig med en

viss nonchalans. Han var
mycket svämsen. ^{Älskade}
Ett gäst helsting inramade
det runda ansiktet med
den rörliga misshiken. Han
lärde dock snart förstå att
hans hustru var honom be-
tydligt överlägsen i intellekt-
uellt händelse. Skammen
August Strömquist var en
ofriarglig människa, som
inte kände någon till i ord
syfte men han var också en
vanlig dussimänniska som
man lätt glömmer. Han var
arbetaresam och duktig och ar-
betade på gården varenda
dag från morgon till kväll.

Man hade denna sommar
infört sommartid, vilket
vare sig glädde mig, eller
någon andra lantbrukare.
Våre morgon steg jag upp
klockan sex och jag tänkte
då: Nu är klockan blott fem,
tänk om inte sommartiden
varit, hade jag fått sova en
timme till! Alla människor
man talade med, voro lika
missnöjda med sommartiden
som jag. Förliga personer
visade sin vilja med denn-
heten med att inte vrida
~~klockan~~ fram klockan, men de
var i varje fall frunna att
källa sig efter den nya tiden

sa det betydde inte att
demonstrera på detta sätt.

Edvin Strömqvist, var dräng
åt min kuske, sin bröder,
Einar Strömqvist, en yngre
bröder hade maten hos oss
också, annars arbetade han
på annat håll. Skilda ville
men att jag skulle laga mat
och baka vilket jag fann
innerligt roligt. Då jag annars
på mina plåster mestadels
brukade arbeta ute. Här
släpps jag att arbeta så strängt
ute. Jag vet aldrig att jag
var så fri eller senare haft
så lindrig plåt. Vi var också
alla unga, vilket bidrog till

att vi hade hjärtans rörelse.
Svart var skulle dock var-
en faller tung över detta
soliga hem och dessa goda
människor.

Hildas far var sjuk och
bördsmärkt sedan minnades
tillbaka. I juli minad var
jag hemma och besökte kom-
mön på Värnamo sjukstuga
som jag lovat Hilda, då jag
reste hem. Jag kom dit, Hilda
na hade då amputerat det
ena benet som blivit kall-
brand i. Det gjorde mig ont
att se den för så gladlynte
mannen vara så sjuk. Minnet
håll kan dock uppge och för-

sökte till och med skämta
med mig. Jag fryckte hans
kand till afsked, varefter
jag avlägsnade mig, därvid
han sände varma hälsningar
till sin dotter Hilda och
mig. Ej fullt en vecka
efter var han död, vilket
ingen av oss förväntade
sig öfver, då läkaren för-
klarade att livet ej kunde
räddas. Hilda var varmt
fästad vid sin fader, därför
blev hon djupt ledsen då han
lämnat detta liv. Lennas
moder och en del bröder hade
dött och förut varit sorgen
kändes dubbelt tung för henne.

vid faderns bortgång.

Under denna gångna vecka
hade Einar Fransson
blivit kraftigt sjuk, kräkt
blod och blivit transporte-
rad till Bislavets sjukstuga,
från vållande av vind. Han
hade helt utfögen konsu-
berat likare i Ullrichsrum
från sin kals som varit be-
svärlig hela vägen och frö-
smakaren. Då en ung man
kom in så glad och munter
då jag sade till honom: Är
du kry nu, du är så glad?
Ja i natt har det verkligen
brustit i kalsen ~~och~~ jag kan
nu det så, fast det kan skett

under sömnen. Jag var
riktigt bra, sade han glattigt!
Blott väger jag dagar där-
efter började han kräkas
blod varför han som jag
föret vännert 'skjubbades'
till Bislövad för erhellan-
de av vänd. När en lund
om Sildas faders död kom,
skulle Ragnar Frimqvist
fara hem till min hem-
socken, Kullarp, för att
ordna med begräningen
av svärfadern. På samma
gång skulle han hälsa på
sin bröder, Ejnar, i Bislövad
sjukstuga, för att se hur det
var med honom. Ragnar

cyklade från Böttcherhult
på väggen med Bislavens
som värmaske mil.

Vid middagstiden ~~kom~~ hade
han en i kikt som en
drucken, utan att kunna
tala. Fötten rann i stam-
mar av honom, han stam-
made oavbrutet utan att
kunna tala ordentligt. ~~Att~~
Silda, grann med honom
och bad honom försöka tala
om vad som hänt. Ragnar,
Ragnar, klagade hon, har
det gått solstyggen eller
vad är det med dig? Han
vacklade fram och tillbaka
till Silda i famnen och pressa-

de hemma mest sja och stannade med hos Einar på Jödd! så brast han ut i en befriande gråt, varefter vi frände honom till en bätt för att han skulle få vila. När han grät ut, kunde han tala riktigt.

Han berättade då att då han anlant till Bislaved gick han till sjukstugan för att se till brodern då Doktor Lindgren kom mest honom i korridoren. På Ragnars frågan hur det stod till med Einar fick ^{han} följande abrupta svar: Han dog klockan 9 i går kväll! Ragnars tumla-

De ut en sjukstugan utan
att riktigt veta till sig ~~stället~~.
Han gick då till milsmans-
karl Andersson, fri att ordna
med kista. Då han kom fri
att tala med denne fick
han veta att Einar redan
var lagd i en vit vacker
kista, omgiven i Bislavet
hade prytt den med vilda
blommor. På Pagers friprisan
om Andersson möjl. hade fått
veta vad slags sjukdom Einar
dött av sade denne: Det var
antagligen bakliimeinflamma-
tion, doktorn hade inte riktigt
kunnat fastställa diagnosen.
Andersson räddade dock Pagar

att se den døde. De har
var alldeles frivilligt fr-
ändrad. Det är enligt fr-
ij som är ankning att de
innom kom som levan-
de. Ansikten har frändrat
sig, sade Andersson, till oigen-
kännlighet stora kulor
har slagit rygg i ansikten
sedan döden intogs och kan
du under de alla sovas-
de plågor. Jag tog mig friheten
älska Andersson, att säga
en vis kista ut tjuar som
var både ung och glad och
för mig ut jag att de är
ett fördomsfritt folk, slöt han.
Tjuar utryckte en sin beliten-

het med samma. Ejnar var
ja blott 25 år, nyss fyllda,
vid sin bortgång. Kistan med
Ejners lik stod i bårhuset
i Biskopstaden, om ett par dagar
skulle den hämtas där i
solnedgången och stiftet biskops-
as i Biskopstaden kyrkogård. Så fri-
talde Ragnar under anbrutna
meningar.

Hilda, sade Ragnar kan du
gå till mor och far och be-
kräfta att Ejnar är död? - Ja,
sade Hilda, jag skall försöka,
men du vet att mor och far
är gamla och kommer ha
svårt, så vi måste försöka
komma detsamma. Hilda gick.

Da' kom kom in i villan kom
svärmormoren mest hemma och
sade: Varför har Ragnar kom-
mit tillbaka i dag? - Jo, sade
Kilda tjenern åt sinne, han
skulle göra hem och be-
rätta det för oss. - Han åt
död, han åt död klagade
kom, så att det åt så, det
åt bättre att veta sanning-
en, sade han. Kilda kunde
inte vara. Jag ser på dig,
sade svärmormoren, att han
åt död... - Ja, sade Kilda och
slog armarna om den gamla
kvinnan, han åt död men
försök att ta det lugnt!
Den gamla kvinnan ritade

på sin mågot besjunker
gestalt och sade: Jag kände
det, jag kände att jag aldrig
skulle återse honom mer
här i livet!

Sedan juli månads början
gästade skulptören Sven Anders-
son och hans fru Elin, sin
syster och hennes man. Det
största och vackraste rum-
met i den lilla villan hade
upplåtits åt dem. Vid detta
tillfälle voro de ute för
att hälsa på några vänner
till skulptören och voro där
för sig hemma. De anlände
till Börtchult frist påföljan-
de dag. Sven Andersson och hans

Jen vore då bosatta i
Malmö där hon ägde och
innehade en modeaffär.

Vare år någon månad på
Sommaren brukade maken
och Andersson tillbringa i
Börckebult, där de alltid
frändes gott.

Morgonen därpå, då maken
och Andersson anlände, kom
jen Andersson inrusande
som en furie och skrek:

Kasta ut blomman, Silda,
kasta ut blomman, men
kan Silda se uppenbart
att den bringar olycka över
huset! Jag hade sagt det förrest
men, du har inte trott mig!

Kasta ut blommorna, blommorna
som bringar olycka över
hemmet. Skildas för vi ju
nyss död, nu är Egnar
död, vad skall det bli
mer? - Skilda svarede
och men blev illa berörd
är denna rönter, alldeles
som vi andra blevo. Ragnar
sag också misslyckt ut men
ville inget säga för att inte
slita sig med fru Andersson.
Fru Andersson stod i dörren
till rummet och sag för
Berntsson: utan att säga
ett ord, medan fru Andersson
knijpte händerna och vid-
jade ångor ~~att~~ till Skilda att

kasta ut och fristria denna
i hennes mening olycks-
bringande kortensia, med
sina prackfulla blommor
som Lilda var så stolt
över.

- Kom Lilla, så går vi, sade
Joen Andersson, försök att
lugna dig, Lilla, han!
Skulptören gick fri ut, hans
får gick klagande efter med
en sista plågad blick på
den gramma kortensian...

Ragnar, sade Lilda, Ragnar,
skall jag kasta ut kortensian?
Nej, sade Ragnar, nej, blommor
kan inte bringa olycka, måste
Lilla är så trygghet, vidskräpelig

men du och jag är ej vid-
skepliga, kastar du ett blom-
man så är du lika vidskeps-
lig som hon. Jag vill dö! 27

Härvid blev Det. Fr. Anders-
son var sedan den dagen
inne i huset på ett par
veckor. Han höll sig i villan
och följde sin turke på visiter
hos goda vänner i socknen.

Jag kan inte hjälpa det,
men sedan den dagen har
jag aldrig kunnat tåla her-
rens riktigt. Jag tyckte
rent av att det föreföll
som fru Anderssons klagan
över blommande olycksringan-
de väsen, verkligen var riktig.

Jag har aldrig sedan kunnat
se en kortensia utan att
rysa inväntas. Jag var så
ung då, det kanske kan or-
saken vara. Jag tror inte
att det kunde betyda något
det kom sådär men jag kan
aldrig tycka om kortensior
efter den dagen i varje fall.

Under tiden från Anders-
son vistades i sina fäders
gård arbetade han på en
portkylbyrå av en anstaden
man från Bollnäs i Brosjö.
Han arbetade i masurlojrik
vill jag minnas och i hans
ansikte kunde man verk-
ligen utläsa en sam och ren

skaparglädje. Han arbetade på denna porträttbyst av minnet och personer som såg bysten då den var fulländad uttryckte sin fröjelse över likheten med den avlidne. På lediga stunder gick skulptören till ladugården och matade grisarna med potatsskivor. Det var det roligaste nöje han hade.

Efter Ejners begravning kom allt så småningom i sina gamla gångar. Tildas far var nu också begravd och man återgick till vardagen, fast sorgen vilade tung och beklämmande över

gården. Han kunde inte
riktigt fatta att Einar, den
levnadsglade unge mannen
ej fanns mer. Nuad skulle
Skulptören med fru lämna
gården. Ragnar sade Därför
en dag till Hilda att de
skulle bjuda munbrun och
moster Joni middag innan
de reste. Hilda sade att
hon vet ej vad hon skall
bjuda Joni. De får äta som
vi, påstod Ragnar, det duger
väl! Hilda tillade mig
att koka makaroner. Ut
potatisen var ännu inte
färdig att laga! Jag gjorde
så. Hilda gjorde en god efter-

rätt och så var middagen
färdig. Vi drucke bordet
i det stora rummet (stuckyn)
och så gick Ragnar att bjuda
den. Rätt vid det var
kom herskapet Andersson led-
sagade av värden och in-
bjöds de att tillsammans
med Hilma och Ragnar in-
toga middag. Jag serverade
maten och då skulptören
fick se karatten med mak-
aronerna blev han stumfri-
gust och gned händerna:
-makaroni, makaroni, min
livrätt, tänk att vi lagat
makaroni, det är den bästa
rätt som finns, slöt han.

Han lät sig väl smaka, det
vill jag lova, likaså hans fru
han berömde oss för att
kätterna var vällysta
och portade på allt vad han
skade under militiden.

Han berättade att markis
var italienskaras favorit
bland annat och var vid
det mest älskvärda humör.
Hilda och jag var strumpfri-
gjorda och gästerna gavs för
att middagen blev så lyckad.

Vi hade varit riktigt angeliga
för dessa i vårt hygge fem
och förnämliga gäster.

Sade jag inte det, sade Pagan,
att det var inte farligt att

bejunda dem till middag, det
visste jag väl slöt han kon-
sänt. Vid detta för Anders-
sons besök stod "konkursion"
i det andra rummet var-
för han med all säkerhet
trodde att Silda lyft hem-
mes räd och krast ut blom-
man! I augusti reste skulptören
Ivan Andersson och hans fru
till sitt hem i Kalmar
för att återvända till
Boscho Jönar väspöljande
sommare.

På västsidan ryktades
det att det skulle bli socker-
konsumering i landet. Det blev
även så. Den 1. ste oktober flyt-

hade jag hem för att stan-
na hemma över vintern.
Silda och Ryner skulle
ingen säga till över vintern
ty de ansåg att de med
herdens hjälp kunde kla-
ra arbetet ändå. På
vintern var det ju ej så
mycket arbete och Karlens
skick ladugården.

Det var en värlingsrik som-
mar jag upplevat, rik på
både glädje och sorg för
dessa godgjärade och trevli-
ga folk, som jag sent kommer
att glömma.

